

Area Reiniging wil van vele markten thuis zijn

Vanaf 1 januari 2006 is Area Reiniging het afval- en reinigingsbedrijf voor de Drentse gemeenten Emmen, Hoogeveen en Coevorden. Het bedrijf opereert in een snel veranderend speelveld. Allereerst is de kijk op afval sterk aan het veranderen. Daarnaast heeft Area Reiniging intern te maken met een cultuurverandering en is samenwerking nodig met andere afvalbedrijven.

door: Gabor Mooij

Area Reiniging is een zogeheten overheidsgedomineerde nv met als aandeelhouders de gemeenten Emmen, Hoogeveen en Coevorden. Het afval- en reinigingsbedrijf levert zijn diensten aan ruim 82.000 huishoudens en zo'n 3500 commerciële klanten. "De dienstverlening bestaat onder andere uit uitvoerende taken zoals straatreinigen, kolkenreinigen (kolken zijn de putje met spijlen aan de trottoirrand), plaagdierbestrijding, gladheidbestrijding en inzameling van afval. Daarnaast maken we ook beleid en plannen, we doen onderzoek, we geven voorlichting en we sluiten contracten af", vertelt directeur Alfride Groenewold in het met vrolijke kleuren ingerichte kantoor van Area Reiniging aan de zuidrand van Emmen.

"Bij het maken van afvalbeleid gaan we in op vragen als hoe voorkom je veel afval, wat wil je met het afval doen, welke stromen ga je scheiden? Ons onderzoek richt zich onder andere op de vraag of je bij afvalverwijdering moet aanbesteden of moet uitbesteden, of je publiek-privaat gaat werken en welke partijen je inhuurt voor het verwerken van afval. Ook zijn we bezig met het ontwikkelen van een zo doelmatig en efficiënt mogelijke afval be- en verwerking", licht Groenewold toe.

Area Reiniging sluit namens de aangesloten gemeenten de contracten af voor de be- en verwerking van afval en beheert die contracten. "Daarbij maken we ook keuzes voor de gemeenten hoe het afval te be- en verwerken. Het verwerken van afval doen we niet zelf, maar besteden we uit aan commerciële afvalbedrijven."

Verder verzorgt Area Reiniging ook de communicatie en voorlichting op het gebied van afval en reiniging in Emmen, Hoogeveen en Coevorden. "We maken een afvalkalender, wij zorgen dat scholen rondleidingen krijgen en wij ondersteunen campagnes voor bijvoorbeeld zwerfvuil."

Voor de taken op het gebied van communicatie en voorlichting, afvalbeleid, kennisontwikkeling, contractmanagement en de regie op de be- en verwerking van afval heeft Area Reiniging een eigen afvalkenniscentrum. "Dat bestaat sinds 1 januari 2008. Het verzorgt ook afvalbeleidsstudies en logistieke studies."

Volgens Groenewold kijken burgers en politici vaak te eenzijdig naar een overheidsgedomineerd afvalbedrijf zoals Area Reiniging. "Ze zien ons type bedrijf vaak als een 'wielenorganisatie', een organisatie die alleen met auto's afval inzamelt en straten veegt. Dit zijn werkzaamheden die je in principe door elke organisatie kan laten uitvoeren. Maar we doen dus veel meer."

De afvalketen is het proces van afvalbeleid tot en met afvalverwerking met als tussenstappen organisatie en regie, afvaldienstverlening en afvalscheiding/afvalbewerking. Groenewold ziet een trend waarbij overheidsgedomineerde afvalbedrijven de verantwoordelijkheid voor de afvalketen overnemen van gemeenten. "Ons soort organisatie verandert daarmee langzaam in een maatschappelijk nutsbedrijf."

Hergebruik en recycling

Groenewold signaleert dat de kijk op afval sterk is veranderd. "Je ziet dat afval door innovatie en het energievraagstuk is opgeschoven van 'waste' naar 'waardevol'. Je kunt steeds meer afval recyclen en hergebruiken, waardoor afval in toenemende mate duurzame en economische waarde vertegenwoordigt. Bij hergebruik gebruik je een voorwerp opnieuw, al dan niet voor hetzelfde doel. Recycling is het gebruik van een afvalstof voor een nieuw product."

Area Reiniging heeft een project dat speciaal gericht is op het hergebruik van kunststoffen. "De gemeenten hebben de verplichting kunststoffen uit het restafval te halen om deze apart te laten verwerken. De kunststoffen kunnen worden hergebruikt of worden verbrand. Ons streven is om kunststoffen te hergebruiken omdat er veel ruwe oliën in zitten. Het geldt dat de gemeenten krijgen voor die oliën kunnen zij in mindering brengen op de afvalstoffenheffing voor de burgers."

Een project van Area Reiniging op het gebied van recycling is een nieuwe biomassaerf. "We willen voor de gemeente Emmen 18.000 ton biomassa gaan omzetten in duurzame energie en biobrandstof."

Nu gaat er nog heel veel groenafval naar Cuijck in Noord-Brabant om daar te verwerken. Dat gaan we regionaal doen.”

Duurzame initiatieven

Volgens Groenwold komen er meer mogelijkheden voor duurzaamheidsinitiatieven. “De landelijke overheid stelt meer geld beschikbaar. Daarnaast zijn er ontzettend veel ontwikkelingen op het gebied van innovatie van afvalscheiding en afvalbewerking en -verwerking.”

Ze vindt het minstens net zo belangrijk om vanuit duurzaamheid naar afval te kijken als vanuit geld. “Als het duurzamer kan en wat meer moet kosten dan kan je dat vanuit de verantwoordelijkheid voor ons ecosysteem heel goed uitleggen aan de burger. Je moet daar dan wel voldoende voorlichting en communicatie voor inzetten.”

De directrice van Area Reiniging benadrukt dat er op het gebied van afval en duurzaamheid nog een wereld te winnen valt. “Fabrikanten kunnen nog veel meer doen om duurzaam verpakkingsmateriaal te produceren. Ook mag er best een fundamentele maatschappelijke discussie komen met als insteek dat welvaart en consumptisme niet automatisch leiden tot meer welzijn.”

Krachtenbundeling

Groenewold verwacht dat overheidsgedomineerde afvalbedrijven veel meer strategische allianties met elkaar zullen aangaan. “Ik vind het heel erg jammer dat de bundeling van krachten nog niet gebeurt in Noord Nederland. We kunnen op alle onderdelen van de afvalketen samenwerken met andere afvalbedrijven. Op het gebied van kennis kunnen we samenwerken met universiteiten, hogescholen of met regionale kennisverbanden. Zo gaan we bijvoorbeeld al deelnemen aan een duurzaamheidsplatform in de gemeente Emmen.”

Volgens Groenewold zijn fusies niet nodig. “Je kunt prima met 30 tot 40 gemeentes in een alliantie werken waarin je het contractmanagement en het afvalbeleid onderbrengt.”

Emmen, Hoogeveen en Coevorden zijn de enige Drentse gemeenten die samenwerken op het gebied van afval en reiniging. “Voor de rest van de provincie ligt daar nog een enorme kans. Ik zou de gemeenten graag vragen wat hun belemmerende gedachten zijn voor samenwerking.”

Ze benadrukt dat de samenwerking in de vorm van Area Reiniging al het nodige heeft opgeleverd. “Toen we begonnen hadden we 50 procent be- en verwerkingskosten bij een omzet van 23 miljoen. Nu zitten we op 40 procent be- en verwerkingskosten bij een omzet van 24 miljoen. De kosten van afvalbewerking en -verwerking bepalen grotendeels de hoogte van de afvalstoffenheffing.”

Samenwerking met andere afvalbedrijven is ook een manier om duurzamer om te gaan met afval. “Je kunt dan afvalstromen bundelen en afval gezamenlijk vervoeren, dat geeft minder belasting van het milieu door transportbewegingen. Doordat je samen veel volume aanbiedt, kun je ook meer duurzaamheidseisen stellen aan partijen die het afval be- en verwerken.”

De burger heeft volgens Groenewold recht op de voordelen van samenwerking. “Mensen betalen afvalstoffenheffing en zijn daarbij gebonden gebruikers. We hebben daarom een plicht de afvalstoffenheffing op een acceptabel niveau te brengen en te houden. Dat kan door samenwerking. Ik vind ook dat de afvalstoffenheffing nu landelijk gezien hoog is. Gemeenten moeten ook kritischer en zorgvuldiger kijken welke kosten ze dragen uit de algemene middelen en welke uit de afvalstoffenheffing.”

Alliantie

Volgens de nuchtere Groenewold is Area Reiniging nu te klein. “We willen graag een alliantie sluiten met een andere partner en zetten in op groei in Drenthe en de randgemeenten in Drenthe.”

Ze denkt dat Area Reiniging de komende drie jaar eerst een strategische alliantie aangaat met een andere overheidsgedomineerde nv. “Dat kan in de vorm van een holding zijn die het contractmanagement en belangenbehartiging verzorgt en die een gezamenlijk kenniscentrum heeft. Vanuit de holding kan je 30 tot 40 gemeenten bedienen en kan je wellicht ook nog de stap maken richting afvalbewerking. Onder de holding zou je dan een regionale, herkenbare, uitvoeringsorganisatie kunnen behouden. Ik schat in dat Area over tien jaar vanuit Drenthe een kleine zes, zeven gemeenten bedient.”

Groenewold verwacht ook dat er over tien jaar sprake kan zijn van een intensievere samenwerking met commerciële partijen. “Dat zou inhouden dat de commerciële partijen de ‘wielenorganisatie’ gaan doen.”

Ze denkt dat partnerships met commerciële afvalbedrijven de eigen organisatie scherp kunnen houden. “De marktsector is qua innovatie, slagkracht, flexibiliteit en zelfscholend vermogen veel sneller dan ons type organisatie. De marktsector is getraind in overleven terwijl

overheidsgedomineerde afvalbedrijven uit een veilig vangnet komen.” Dat betekent niet dat Area Reiniging een commercieel bedrijf moet worden. “Ik vind dat gemeenten vanuit hun collectieve verantwoordelijkheid eigenaar moeten blijven van afval. Een commerciële organisatie is gebaat bij zoveel mogelijk afval, want dat betekent veel afval inzamelen en dus veel omzet. Het maatschappelijk belang is juist een reductie van restafval en het behouden van regie op je afvalstromen.”

Uitdaging

Area Reiniging komt voort uit de afval- en reinigingsdiensten van de gemeenten Coevorden, Emmen en Hoogeveen en is nog druk bezig met de omschakeling naar dienstverlenend bedrijf. Daarvoor leert Area de medewerkers onder andere zelf verantwoordelijkheid te nemen. Groenewold: “Dat lukt met vallen en opstaan. Niet iedereen is er rijp voor en bovendien kom je ook vaak aan verworvenheden, aan gewoonten en structuren.”

Een andere uitdaging is dat de medewerkers nog veel klantgericht kunnen denken en handelen. “Dat is een behoorlijke overgang voor een organisatie die vroeger beschermd werkte in de gemeentelijke organisatie.”

Er staat veel druk op de cultuurverandering bij Area Reiniging. “We zijn pas drie jaar bezig, maar ik denk dat de politiek ons niet nog drie jaar gunt om dit doel te bereiken. De politiek draagt verantwoordelijkheid voor de afvalketen, dus die stelt keiharde eisen aan ons type bedrijf.”

Interessante klant

Voor Groenewold is de politiek een interessante klant. “Het is een klant met veel wisselende belangen. Het is niet altijd gemakkelijk om die belangen snel te vertalen naar je bedrijfsvoering en je interne organisatie.”

Ze vindt dat politici af moeten van het idee dat ze vooral geld kunnen besparen met een efficiëntere afvalinzameling. “Je verdient het geld met het verminderen van de hoeveelheid te verbranden afval. Het verbranden van afval is een veel grotere kostenpost dan het inzamelen van afval. Als je minder hoeft te verbranden ben je ook nog eens duurzamer bezig.”

Dialogoog

Het is bijzonder om een vrouw aan te treffen als vrouw van een afval-nv. Groenewold: “De kunst is om gewoon te zijn wie je bent, vanuit je eigen kracht te gaan. Ik ken nog een aantal directrices in afvalland. Wij zetten niet in op macht maar op win-win. Het publieke domein staat altijd voorop.”

Naast nuchter is Groenewold ook open. “Ik daag iedereen uit die dit interview leest en contact wenst met mij in gesprek te gaan. Afval en haar relatie tot duurzaamheid nodigen uit tot debat. Ik ga graag de dialoog aan.”